

HISTORIEN I BILLEDET

S/S Gutrunes kuriøse stranding

Af Thomas Norskov Kristensen
Arkivar, Lokalhistorisk
Arkiv for Thisted Kommune

VIGSØ: I 1901 strandede den tyske damper "S/S Gutrune" af Hamborg i tæt tåge ud for Vigsø. Bjergningselskabet Svitzer forsøgte at komme skibet til undsætning, men deres hjælp var forgæves.

I dag er det de færreste, der bekymrer sig om navigation, for om vi sidder i en bil eller i en båd, guides vi trygt via vores lille GPS-enhed.

I gamle dage var navigation tæt forbundet med besværlige kort, som på et splitsekund kunne forvandle sig fra en uskyldig A4-side til et virvar af papir og afføde kriselignende situationer, når stregerne skulle tydes.

Skulle man på vandet, var de besværlige kort ikke engang nok. Sekstant, kikkert og et solidt kendskab til kystliniens pejlemærker var et nødvendigt supplement, og man var godt hjulpet, hvis også vejrguderne var på ens side.

På grund ved Vigsø

Det sidste forhold gjorde sig ikke gældende for dampere "S/S Gutrune" af Hamborg. Skibet var 15. januar 1901 på færd mellem Kristiansand i Norge og Holland med minetømmer, da det ud for Vigsø blev fanget i tæt tåge.

Sigtbarheden var ringe, og Hanstholm Fyrs elektriske varslings sirene var - vejrforholdene taget i betragtning - meget ubelejligt ude af drift. De vanskelige forhold gjorde, at kaptajn P.F. Bradhering mistede kontrollen over skibet og grundstødte det ud for Vigsø.

På land stillede besætningen fra Redningsvæsenet sammen og roede ud til skibet. Her forhandlede de med Bradhering om at bringe skibet flot. Prisen lød på 9.000 kr., men det var for meget for kaptajnen, så redningsmændene blev sendt i land igen. I stedet forsøgte man at telegrafere til bjergningselskabet Svitzer om assistance. Det viste sig svære end som så.

Kombinationen af tæt tåge og rinfrost havde været så hård ved Redningsvæsenets og Hanstholm Telegrafstations tråde, at de var knækket. Derfor måtte meddelelsen først bringes med bud til Thisted, hvorfra telegrammet med en dags forsinkelse kunne sendes til Svitzer.

Alt imens der på land blev arbejdet med telegrafsituationen, gik besætningen på "S/S Gutrune" i gang med at kaste en del af lasten over bord for at gøre skibet lette-

re. **Sigtbarheden var ringe, og Hanstholm Fyrs elektriske varslings sirene var - vejrforholdene taget i betragtning - meget ubelejligt ude af drift**

Missionen lykkedes

Missionen lykkedes, for skibet steg langsomt fra havbunden, og efter at man havde sikret sig, at det ingen skader havde, fortsattes sejladsen mod destinationshavnen i Holland.

Med "S/S Gutrune" fri af havbunden skulle man tro, at sagen var ude af verden, men det var den langt fra.

Da Svitzer havde modtaget telegrammet, sendte man straks hjælp af sted. Og resten af historien er på glimrende vis gengivet i Thisted Amtsavis 19. januar 1901:

"Et kuriøst Tilfælde, som Taagen var Skyld i, indtraf igaar Formiddags. Da Vixøboerne gik i deres daglige Dont, hørte de pludselig Dampfløjtesignal fra Havet, og ihukommende den sidste ikke videre indbringende Stranding ("S/S Gutrune". red.) sendte de fornøjet Bud på Bud til Hansted efter Redningsbaaden, idet de antog, at der var sket en ny Stranding under Taagen. Da Redningsmandskabet fra Hansted kom ned til Strandene med Baaden, saae de en Damper stå ind mod Land, og da de mente, at det var den strandede Damper, de havde skuldet hjælpe, der nu var kommet flot ved egen Hjælp, vare de lidt i Tvivl om, hvorvidt de skulde tage af sted eller ei.

Hvor er damperen?

Da Damperen imidlertid vedblev at stå ind mod Land, sendte de en 4-mands Baad ud, og denne mødte på Halvveien en Baad fra Damperen, hvis Besætning vilde have at vide, hvor den i Tirsdags strandede Damper "Gutrune" stod, idet det var Svitzers Bjergningsdamper "Øresund", der var tilkaldt pr. Telegram; da de ikke selv kunde finde den strandede Damper, vilde de have Besked om, hvorledes det Hele hang sammen.

Hanstedbaadens Besætning svarede, at det var rigtigt nok, at der var strandet en Damper ved Vixø i Tirsdags, og at den var kommet flot ved egen Hjælp, men at der nu igjen var Strandet en anden Damper der, idet der

EFTER STRANDINGEN i 1896 måtte "S/S Gutrune" slæbes til Frederikshavn af Svitzers bjergningsfartøj. Her fik det udbedret skader på bund og kroe.

var kommet Bud efter Redningsbaaden, saa det var jo ikke forgæves, at "Øresund" var kommet til stede, og da det idet samme Taagen lettede lidt, kunde man ogsaa se Masterne af det ved Vixø formodede strandede Skib.

Efter denne Underretning stod "Øresund" strax ind mod Vixø for at tilbyde det nødste Skib sin Assistance, men da den kom nærmere, viste det sig, at det var Svitzers Bjergningsdamper "Frederikshavn", der var kommet i samme Øiemed som "Øresund", havde lagt sig for Anker ud for Vixø og givet Signal for at melde sin Ankomst, hvilket var misforstaaet af Vixøboerne, som troede, at Signalet var fra en strandet Damper, og derfor havde sendt Bud efter Redningsbaaden."

Stranding i 1896

Det var ikke første gang, at Svitzer måtte sende dampere af sted mod Hanstholmkysten for at trække "S/S Gutrune" flot. På skibets jomfrurejse fra England til København i januar 1896 var det kommet for tæt på den farefulde kystlinje.

Vejret var den sandsynlige årsag til strandingen. Tæt tåge havde lagt sig som en dyne over Hanstholm-pynten. "S/S Gutrunes" kaptajn, L. Zeriakke, mistede orienteringen og grundstødte skibet ved Lild Strand.

Det har nok ikke været videre behageligt for Zeriakke at skulle telegrafere til rede-

riets hovedsæde i Hamborg for at meddele, at man var stødt på grund på skibets første rejse.

Skibet lå meget udsat mellem anden og tredje revle, hvor en stigende sø kunne få fatale konsekvenser. For de lokale fiskere var skibets placering også uheldig, idet det blokerede for adgangen til det åbne hav.

Farligt for mandskabet

Svitzers bjergningsdampere "S/S Frederikshavn" og "S/S Øresund" blev hurtigt tilkaldt, men trods de to dampers hjælp sad skibet fortsat uhjælpelig fast. Da havet til natten rejste sig, blev det for farligt for mandskabet, så redningsvæsenet måtte sendes ud for at bjerge dem. De blev indlogeret på Kjøret og Bjerget for natten.

Næste dag blev mandskabet igen sejlet ud på skibet, hvor det blev arbejdet hårdt for at lette skibet ved at kaste gods i form af salt og markfrø overbord. I takt med, at skibet blev lettere og søen højere, lykkedes det for Svitzers dampere at trække skibet over revlerne. Skibet måtte slæbes til Frederikshavn, hvor der kunne konstateres, at der var hul på bunden, og at skruen var gået tabt.

"Gutrunes" videre skæbne

Kort tid efter strandingen i 1901 blev "S/S Gutrune" solgt til det større Hamborg-baserede rederi Woermann. Under navnet "Linda Woer-

mann" kom det i fart på ruten Hamborg-Vestafrika. På grund af udbruddet af Første Verdenskrig blev skibet i 1914 lagt op i den mozambianske havneby Beira, hvor det senere blev beslaglagt af den portugisiske kolonimagt.

Beslaglagt under krig

I mellemkrigstiden skiftede skibet ejer flere gange for til sidst at ende ved det estiske rederi Alfred Kalm under

navnet "Margo". Ved udbruddet af Anden Verdenskrig beslaglagde de engelske myndigheder skibet, som efterfølgende i lighed med mange danske skibe sejlede i allieret tjeneste. I 1947 havde skibet sin sidste sejls, da det fuldt lastet med 'løs' ammunition fik hevet bundproppen og sank til bunds ca. 200 sømil stik vest for den franske kyst.

SÅDAN KUNNE scenen have udspillet sig ved S/S Gutrunes stranding, men her er det den tyske orlogsbrig Undine, redningsmandskabet fra Agger er på vej ud for at hjælpe.

Foto: Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune

FAKTA

HISTORIEN I BILLEDET – BILLEDET I HISTORIEN

- Har du gamle film eller fotografier? Så er Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune interesseret.
- Arkivet opfordrer derfor sammen med Thisted Dagblad thyboer og hannæsboer til at kigge efter i skuffer og andre gemmer efter spændende lokalhistorisk materiale.
- Billeder og film kan indleveres til Lokalhistorisk Arkiv både i Hurup på biblioteket og i Thisted i J.P. Jacobsens hus.
- Arkivet scanner de gamle billeder ind og kan også sagtens bruge billeder, man selv har scannet ind i ordentlig teknisk kvalitet.